

i sin nuværende Form virkelig fungerer tilfredsstillende. I saa Henseende henvises navnlig til de talrige, gennem Kredsbestyrelserne indhentede Udtalelser fra Landets Sagførere, der i særlig Grad har Lejlighed til at følge Husdyrsagerne og lære deres Konsekvenser for Parterne at kende samt til at drage Sammenligninger mellem disse Sager og almindelige Retssagers Behandling. Det maa i denne Forbindelse fremhæves, at Sagførerne maa antages at staa ganske uhildede i deres Bedømmelse af de dem forelagte Spørgsmaal. Dels er der, som ovenfor nævnt, ingen Anledning til at antage, at Sagførerassistance skulde være mere paakrævet ved de ordinære Retter end ved Husdyrretterne; dels rummer Procesførelse i de omhandlede Sager for det store Flertal af Sagførere intet hverken økonomisk eller paa anden Maade tillokkende. Overfor den saa at sige enstemmige Fordømmelse af den nugældende Ordning, der fremgaar af de med mange konkrete Eksempler bilagte Erklæringer fra Sagførerne Landet over, findes det ikke, at de Udtalelser fra de staaende Voldgiftsdomstole, der gaar i modsat Retning, kan være afgørende. Derimod bekræftes det gennem Kredsbestyrelserne fremskaffede Materiale af selve de Forhandlinger inden for Landbrugsorganisationerne, der har ført til, at Henvendelse er sket til Justitsministeriet om Nedsættelse af et sagkyndigt Udvalg til Gennemgang af den bestaaende Lovgivning. Ganske vist har det ikke med denne Henvendelse været tilsigtet at søge den gældende Ordning Grundprincipper ændret, men det er vor Opfattelse, at de Reformønsker, der har motiveret Henvendelsen, for saa vidt de overhovedet angaar Sagernes processuelle Behandling, kun kan opfyldes paa tilfredsstillende Maade gennem en Principændring med Hensyn til Retternes Sammensætning.

Dersom det i Overensstemmelse med det ovenfor anførte maa antages, at der ved de ordinære Domstole kan gennemføres en Retspleje i de nu til Husdyrvoldgiftsretterne henviste Sager, der i alle Henseender byder baade Landbefolkningen og den øvrige Befolkning en billigere og bedre Behandling af disse Sager, maa prestigemæssige og lignende Hensyn vige heroverfor, om end man meget vel forstaar den Sympati, hvormed man inden for vide Kredse i Landbruget omfatter Voldgiftsretterne som Landbefolkningens „egne Domstole“.

I det foregaaende er omtalt og vurderet de Argumenter, der positivt har været anført til Støtte for Voldgiftsretterne. Naar disse Argumenter viser sig uholdbare, er dermed i og for sig tilstrækkelig Begrundelse givet for at henlægge Sagerne til de ordinære Retter (med sagkyndige Meddommere). Men man skal dog kort opridse de Anker, der direkte retter sig mod de bestaaende Voldgiftsretter. Disse fremgaar til Dels af det ovenfor anførte: Man anser Behandlingen for at være for dyr, jfr. Voldgiftslovens §§ 5 og 8 om Honorar og Befordringsgodtgørelse til Voldgiftsrettens Formand og øvrige Medlemmer, og man anser Afgørelserne for at være ubetyrghende i retlig Henseende. Dette sidste beror ikke blot paa, at Voldgiftsmændene mangler Retskyndighed, men ogsaa paa, at Voldgiftsloven langt fra byder de samme processuelle Garantier for Sagens grundige og upartiske Behandling som Retsplejeloven. Dette gælder ogsaa med Hensyn til den ved Loven af 1912 indførte Appelloordning, der betinger Anke af Overøvrighedens Tilladelse. Denne Ordning, der i et paa Forhaand uvist Omfang gør de underordnede Husdyrvoldgiftsretters Afgørelser inappellable, medvirker ogsaa til, at en Række ubillige Forlig kan gennemtvinges. Mod Institutionen taler fremdeles, at Vidne- og Partsforklaringer ikke kan fordres afgivet under Ansvar for Voldgiftsretten, at dennes Kompetence er begrænset til Sager om Handelens Tilbagegang i Anledning af Mangler ved det afhændede og om Erstatning eller Afslag i Anledning af saadanne Mangler, medens Sager om Købesummens Betaling eller Sager om Skade paaført Køberen ved Smitte af hans Besætning gennem det indkøbte Husdyr henhører under de almindelige Domstole, hvorved vanskelige processuelle Forhold kan opstaa.